

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a lapulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Diploma és történetírás.

Dudás Gyula ur pár év óta igen szorgalmasan cikkez a legtöbb megyei lapban s irataitól a csinos külalak mellett a tartalom érdekességét sem lehetett eldől-
d elvitatni. Legutóbb azonban, kivált mióta a vármegye monografiájának terve szőnyegen forog, bizonyos önismerésbe esik, melyekből azonban kevésbé tűnik ki valami elvnek következetes hangoztatása, mint inkább egy önkényes és jogosulatlan kívánságnak erőszakos felállítását.

E kívánsága abból áll, hogy szerinte csak történelem-tanári pályára készült egyénnek szabad történetírással foglalkozni.

Ha még ezen követelés vargák, szatóságok, falusi hatuszük ellen volna intézve, vagy ha ugy volna formulázva, hogy az általános kellékek mellett bizonyos kevésbé fontos diszciplínákban (paleografia, szfragiszitika, numizmatika, archaeologia stb.) való jártasságot sürgetnie; akkor azt lehetne reá mondani, hogy a szakemberi lelkesedés ideálokat teremt vele s azokat másokkal is imádatni törekszik.

De Dudás ur nem úgy beszél, hogy megszabja ama készütséget, mely nélkül historizálni nem lehet; hanem máris, miután az ő doktori diplomáján alig száradt meg a tinta, egyszerűen ledorongol minden műkedvelőt, minden kutatót, még azokat is, akik már történelmet írtak akkor, mikor ő még alig kezdte azt olvasgatni; és minden írótól belépőjegyül történet-tanári diplomát követel.

Ugyan a korai bátorság egyik jelszava korunknak; de talán még sem lehet szó nélkül hagyni azt a nagyképűsködést, mely a tudomány álcáját öltve magára, céhrendszerrel hirdeti a sajtószabadság korában és hazájában akkor, mikor már az iparban sem ismerünk többé korlátozást.

Avagy helyes-e komoly, leckéztető hangon megtagadni a historia könyveiből való foglalkozás jogát valakitől csak azért, mert ő bíró, ügyvéd, orvosnevendék, pap vagy tanár — és nem hallgatott az egyetemen csupa történelmi előadásokat, nem tett e tárgyból doktorátust?

Hát Dudás ur az önképzésről még nem hallott semmit s lehetetlennek tartja azt, hogy egy művelt, iskolázott ember, aki a történelmi szakma követelményeit ismeri, ahhoz kedvet, erőt érez, s idővel, alkalommal rendelkezik, — hogy egy ily művelt ember nemcsak sikereket érhet el, hanem igen sokszor a professzionátusokat is messze maga után hagyhatja?

Valóban érdekes lenne, ha holnap meg a zongoramesterek tagadnák meg a zenéhez való értést és jogot mindazoktól, akik nem tudnak legalább három cseh trombitást ösül kimutatni!

Tudja-e Dudás úr, hogy Magyarországon még eddig a képesített történet-professzorok édes keveset, a dilettánsokhoz képest semmit sem produkáltak? Fejér György, a Codex diplomaticus nagynevű megindítója, Pray György, Katona István, Jászay Pál, gr. Teleky József, Szalay László stb., mind elmulasztották a történelemből doktorátust tenni, és mégis abban a nézetben van a magyar nemzet, hogy ezek történészek voltak. Pedig Fejér, Pray, Katona, Horváth Mihály papok voltak, Jászay miniszterelnöki titkár; gr. Teleky József jeles gazda, Virág Benedek pálos barát, Bajza József költő és lapszerkesztő, Salamon Ferenc jó ideig eszterhatosi és kritikus, Fraknoi Vilmos szintén pap, Kerékgyártó Árpád pedig pestvárosi főjegyző volt; tehát Dudás úr fixa ideája szerint ezeknek sem volt joguk Klio szentélyébe belépni, mert nem tudtak az egyetem filozófiai fakultásától kapott inas-szabadító levelet felmutatni.

Már bocsásson meg Dudás úr, a történetírásához mindennek előtt logika kell, és aki olyan kategorikus hangon ily képtelenségeket állít, az nagyon diskreditálja ám a saját kizárólagos hivatottságát.

Mi elhisszük vagy legalább megengedjük, hogy Dudás ur szélesebb általános készütséggel

bír nálunk; de azt meg viszont higgye el és engedje meg nekünk Dudás ur, hogy aligha tátony akkora lézag az ő szakjártassága és a miénk között, mint például az övé és Salamon Ferencé vagy Fraknoié között. És mit szólna Dudás ur, ha ezek őt hasonló jogcímen, mint ő minket, kitasítanák Klio szentélyéből? Nem helyesebb-e, ha tesz mindenki annyit, amennyit bír, mintha aki tehetne valamit, produktív munka helyett a vélt gyengébbek leudarozására hegyezgeti állandóan tollát?

Pláne az a tette, hogy a Z. és V. lapban Thim József orvosnevendéknek nem is látott, még meg sem jelent munkáját látnoki göggel előre semmitörőnek ósárolja s felhívja a közönséget, hogy ilyen nem céhbeli ember fércelményére elő ne fizessen; ez olyan szokatlan és művelt író emberek között még eddig elő nem fordult eljárás, melynek nem mernék tollal jelzöt adni.

Ha az a munka megjelent és ömök nem tetszik — ám verje el rajta a port; de mikor annak még színet s látta senki, akkor már Zentáról a rossz próféta pesszimizmusával kompromittálni egy, mindenestre szép törekvő fiatal embert — az már még sem járja.

Magában véve az a törekvés, hogy a megyei monografiát csupa tizenhárompróbás történetmű-
sokkal akarja megírni, szép és helyes, de örökre kivihetetlen kívánság. Dudás ur legjobban tudja, hogy az általa egyedül jogosított diplomás embe-
reink e téren hol és mennyit dolgoztak, illetőleg nem dolgoztak; azt is tudhatja, hogy a helyi történelemhez csak helyi kutatás és összeköttetés útján lehet anyagot gyűjteni; ehhez pedig alkalom és passzió szükségesebb, mint a nagypecsétes kutyabőr.

Amily örömmel vesszük tehát, ha bennünket szakértő bírálatokkal pontosságra és gondos munkára szorít: éppen olyan határozottan kikérjük magunknak a jogosulatlan elutasítást és letiltást. Ha Dudás ur szíven hordja a monografia ügyét, akkor lépjen be, illetőleg választassa be magát a monografia szerkesztő-bizottságába, vagy, ami még derékabb lesz, vállalja magára egy tekintélyesebb korszaknak elkészítését. Mert arra ugyan hiába vár, ha ítélet napig vár is, hogy minden okmány, minden levéltár átrostálva, minden vitás kérdés tisztába hozva, minden halom és emlékek felkutatva legyen. Vagy hiszi Ön, hogy lesz valaha egy nap, amelyen majd azt mondhatni: ime együtt fekszik megyénk megírandó történetének adatkészlete?

Eme soroknak a provokált önvédelmen kívül az a célja, hogy Önt az irodalmi nihilizmustól és meddő tollharetől a produktív munkálkodásnak megnyerjük és esatározásaiban némi óvatosságra szoktassuk, hogy ha ezután lö, jól célozzon, mert vissza is lehetnek. *Cato maior.*)

Közegészségügy m. é. december hóban.

A múlt december hónap közegészségügyi tekintetben általában és viszonyítva az előző november hónaphoz kedvező volt és pedig mind halálozási, mind pedig az előfordult ragályos betegségek tekintetében. Meghalt ugyanis decemberben 46, novemberben pedig 49. Ragályos megbetegedés csak 6 fordult elő, szemben 11-gyel, nevezetesen: 1 halállal végződő torokgyík; 1 halállal végződő typhus és 4 bizonytalan kimenetelű himlő. Az iskolába járó gyermekek egészségi viszonya egyenlő volt az előző hónapival; decemberben ugyanis 84, novemberben pedig 85 megbetegedési eset fordult elő.

Orvos-rendőri szempontból megvizsgáltam a fűszerkereskedéseket az 1876. évi XIV. t. cikkel kapcsolatos 1875. évi 26033. sz. alatt kelt m. kir. belügyminiszteri körrendeletre vonatkozólag. Némi szabályellenességet találtam ugyan, de bizton hiszem, hogy azok az adott utasítás értelmében, meg lesznek szüntetve annál is inkább, mert mindenkinek értésére adtam, hogy mint egyéb közegészségügyi szabályokat, ugy ezt is a legéberebb figyelemmel fogom kísérni.

Megvizsgáltam továbbá a pékműhelyeket, és pedig éjnek idején, a midőn is nagyobb részt a munka folyt.

Megvénk egyik veserán jelségét kaptuk ezen cikket, mely ugyan erős hangon van írva, de — mint magán levelében hangsúlyozza — „a számos és éles provokáció már egyszer forbatot követel”. Dudás ur maga is barátja az éles hangnak, tehát remélni merjük, hogy amit magának megenged, mástól sem veszi zokon Szerk.

A megkívánható tisztaság és ezzel kapcsolatosan a műhelyeknek — a legények által — alvószobául való használata ellen kifogást tettem, de mindenütt a legnagyobb készséggel találkoztam az iránt, hogy eme hiányok azonnal pótolva lesznek.

Megvizsgáltam még a pálinkás boltokat és minden boltból egy-egy pálinkafélet szereztem be megvizsgálás végett, melynek eredményét, a vizsgálat befejezése után, a tekintetes közgazgatási bizottságnak tisztelettel be fogom terjeszteni.

Az élelmi cikkek ellen egyáltalában panasz nem fordult elő és a megejtett vizsgálatok alkalmával sem találtam — néhány dögölt halon kívül — az egészségre ártalmas élelmi cikket.

A fennálló 7 kéjtelep — 18 állítólagos számú kéj-
nővel — szabályrendeletilag hetenkint kétszer lett meg-
vizsgálva és 2 kéjő lett csekélyebb nemű megbetegedés
miatt a kórházba helyezve.

Orvos-rendőri és orvos-törvényészeki boncolat egy-
egy esetben fordult elő; az orvos-rendőri egy öngyilkos,
gyufa-oladt ivása folytán történt halálát, az orvos-tör-
vényészeki pedig egy kuruzsló által elvetelő asszonyon
véghez vitt, durva járatlan kéz által előidéztet méhsér-
tést derítette ki a halál okául.

Az állatok egészségügye kedvező volt; köztük sem
ragályos, sem járványos betegség nem fordult elő.

Meghalt összesen 46, és pedig 23 finemű, 23 nő-
nemű, ezek közül törvénytelen 1 finemű.

Korra nézve: 0—1 évig 14; 1—5 évig 8; 5—20
évig 2; 20—30-ig 5; 30—40-ig 3; 40—60-ig 5; 60—80-ig
8; ismeretlen korú 1.

Korra nézve: veleszületett gyengeség 4; gyermek-
aszály 3; göresök 6; tüdővész 7; tüdőlob 2; horglob
3; torokgyík 1; typhus 1; aggkór 7; egyéb bajok: 12.

Elve született összesen 60, tehát 14-el több, mint
a mennyi elhalt; ezek közül 29 finemű, 31 nőnemű;
törvénytelen 6, és pedig 4 finemű, 2 nőnemű; halva
született 4, és pedig 2 fi- és 2 nőnemű. Házasságra kelt
párok száma: 0.

Kelt Zomborban, 1887. január 3-án.

Dr. Wolf Kálmán
főorvos.

ELŐFIZETÉSRE FELHÍVÁS

„BÁCSKA“

X. évfolyamára.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve:

Egész évre 6 firt.
Fél évre 3 firt.
Negyed évre 1 firt 50 kr.

Neptanítók számára:

Egész évre 4 firt.
Fél évre 2 firt.
Negyed évre 1 firt.

Előfizetési pénzek Bittermann Nándor
könyv- és könyvnyomdája küldendők.

Hirek.

Kinevezés. A m. kir. honvédelmi miniszter a
pétervári állandó felülvizsgáló bizottság polg. elnökévé
Paresetich Félix újvidéki főispánt nevezte ki.

Pályázatok. A helybeli kir. törvényészeknél 2
aljegyzői, egy II. oszt. jegyzői, az apatini kir. járásbíró-
ságnál egy aljegyzői, a kulai kir. járásbíroságnál irnoki
állás van üresedésben.

Pályázatok. Ó-Szapáron, Novoszellón, Náda-
lyon, Kovil-Szent-Ivánon, Bácsujfalun és Goszpodinezen
postamesteri állásra pályázat van hirdetve.

A szabadkai „Nemzeti Kaszinó“ a napokban
tartotta tisztújító ülését. Megválasztottak: elnök: Pertich
Mihály, alelnök: Varga Károly, titkár: Békeffy Gyula,
ügyész: dr. Brenner József, könyvtárnok: Iványi István,
pénztárnok: Buday János, ellenőr: Kulmesics József,
gazda: Szondy Mátyás.

Adakozás. Csantavéren Hajdúfi Károly közsé-
gyező buzgólkodására a felállítandó hegyesi esataenlékre
a következők adakoztak: Hajdúfi Károly 2 firt, Szántó
József 50 kr, Horváth Péter 50 kr, Kubik István 50 kr,
Pancsich Jakab 1 firt, Basch Jakab 1 firt, Basch Adolf
50 kr, Becker Ignác 50 kr, Basch Hermann 50 kr, Basch
Károly 50 kr, Basch Albert 50 kr, Basch Etel 30 kr,
Ernyés István 1 firt, Grosz József 30 kr, Fischer Ignác
30 kr, Braum Zsigmond 50 kr, Ali István 40 kr, Milán-
kovity Albert 20 kr, Pásztor Gergely 30 kr, Szabó Antal
20 kr, Lövy Simon 30 kr, Klein Jakab 40 kr, Kuncz
Dániel 50 kr, Szokola Gyula 50 kr, Kern Gyula 50 kr,
Pintér Mihály 10 kr, Gáspár Antal 20 kr, Kovács Béla
50 kr, Scheinberger N. 30 kr, Basch Soma 50 kr, Schaffner
Lajos 50 kr, Spitzer Adolf 20 kr, Matuska István 20 kr,
Jeszenszky Antal 40 kr, Schaffner József 50 kr, Presburger

Melléklet a „Bácska“ 3-ik számához.

1887. jan. 11. (2)

választanak. A jövőben is álljon fön tehát ez a bizalom, ez az egyetértés s ne engedjék azt semmiféle ármanynyal megingattani. Elteti Valter.

Poharat emeltek még: Schmasz alispán Széchenyi József törvényszéki elnökre; Széchenyi Valterre, dr. Lovászi Márton a dalárda nevében szintén Valterre, mint a dalárda alapító tagjára, igazgatójára és „öregére“. Főispán ur Vukisevits Péterre, Vukisevits Péter a főispánra. „Dáni bácsi“ (Volarits) szerbül elnekelte a „Goszpodí pomiluj“ s élte Vukisevitsét. Szünni nem akaró újrázra „Dáni bácsi“ elnekelte még egyszer; Heller József Koczkarra; Főispán ur Schaffner József; dr. Margalits, dr. Sztójkovits Péterre; dr. Sztójkovits P. a magyarok és szerbek közötti barátságára; Főispán ur dr. Spitzer Mórra; Heller Schmausz alispánra, Schmausz a népköri tagokra s azok egyik buzgó elnökére, Jakobcsits Mihályra.

Es ki győzné folytatni a sok toaszt leírását; késsőbb már kisebb társaságokra osztottak, minden asztalnál egy-két fölkészöntő iparkodott hangulatot kelteni, de már olyan vígan voltak, hogy nem igen találtak hallgatóra. Feszitelen társalgás, s jó nóta mellett folyt a mulatás reggelig.

Ezek után csak azt kívánhatjuk Valter úrnak, hogy évek múlva is ennyi jó barátja maradjon!

Bács-Bodrogh vármegye szabályrendelete a községi rendőrség szervezéséről.

I. FEJEZET.

A községi rendőrség rendeltetése, állása és hatásköre.

1. §. Bács-Bodrogh megye területén a felelős öri intézmény, úgyszintén a szerződési vagy más viszonyon alapuló bármily nevezet alatt eddig alkalmazásban álló községi bel- és külrendőrségi közegek ezen szabályrendelet életbeléptével megszünttetnek és ezek helyébe: „Bács-Bodrogh megyei községi rendőrség“ nevezete alatt, egységes szervezettel községi rendőrség állítatik fel, melyet az alispán, a főszolgabírók, Zenta város területén a polgármester illetve a rendőrkapitány és az ezen szabályrendeletben foglalt felügyelő közegek fenhatósága, illetve felügyelete és segédlete mellett, — az 1882. évi XXII. t. c. 21. §. g) pontja, illetve a 22. §. első kikezdése értelmében, — az 1882. évi XXII. t. c. 26. §. a) alapján meghozott ezen szabályrendelet intézkedéseinek szoros betartásával, — a megyei községek, illetve Zenta városa kezel.

2. §. A községi rendőrség feladatai: bel- és külrendőri területen a személy- és vagyonbiztonságot megővni, a békét és közrendet fenntartani, a büntető törvények, a szabályrendeletek és rendeletek megszegését, a véletlenség vagy mulasztásból eredő veszélyeket és károkat megakadályozni, a megzavart rendet és békét helyreállítani, az ezek ellen vétőket kitűdni és további eljárásra a községi vagy az illetékes járási, közigazgatási, avagy bírósági hatóságoknak átadni, és általában a figyelő, megelőző és felfedező rendőrség feladatait a törvény keretén belül teljesíteni.

3. §. Kiváló feladata továbbá: a kir. csendőrséget működésében támogatni és annak a működése területére eső megbízásait, — megfelelő felhívás vagy utasítás esetében, — pontosan és lelkiismeretesen fogadtatni.

4. §. A községi rendőrség polgári intézmény, de örségi személyzete belserveszetében szigorú katonai fegyelmi szabályok alatt áll.

Működési jogalapja:

1. a törvény;
2. a miniszteri szabályrendeletek és rendeletek;
3. az illetékes kir. miniszteriumok által jóváhagyott megyei szabályrendeletek;
4. felettes hatóságainak rendelkezései és utasításai.

A mennyiben azonban ezek alapján az örségi személyzet közvetlen eljárásra jogosítva nem volna, úgy minden tapasztalt rendellenességet, hiányt, vagy fogyatkozást, közvetlen fellebbvalójának azonnal feljelenteni tartozik.

5. §. A községi rendőrök csak rendőri szolgálatra alkalmazhatók és szolgálataikat szolgálati utasítások, illetve előljárók parancsa szerint teljesítik.

6. §. A meghagyás vagy felhívás tartalmaért mindig az azt kiadó hatóság vagy egyén, a meghagyások vagy felhívások fogadtatásáért, úgy a törvény és utasítás határozatainak pontos betartásáért, pedig az eljáró rendőri közeg felelős.

7. §. A községi rendőrség minden tagja telett, fenytő ügyekben, az illetékes bíróság, — fegyelmi ügyekben azonban kizárólag saját hivatalos előljárói fognak dönten.

8. §. A községi rendőrök hivatalos eljárásukban a hatósági személyeket megillető törvényes oltalomban részesülnek (1878. évi V. t. c. 5. §. fejezet); minél fogva a községi rendőri szolgálata teljesítésében nemesak a kir. csendőrségnek, de minden közszolgálatban álló közegnek támogatását is jogosan igénybe veheti. A rendőrfelügyelők, a tisztek, vagy az örszemélyzet bármely tagjának szolgálatainak teljesítése alatt való szóbeli vagy tettleges megsértése, és ellenében kifejtett minden veszélyes fenyegetés vagy erőszakos kézrátetés által történt ellenszegülés, bántalmazás, az érvényben álló polgári vagy katonai büntető törvények szerint büntetendők.

9. §. Ha verekedés vagy népesödület alkalmával büntetett vagy nagyobb beszámítás alá eső vétség követett el, a rendőrségi közeg jogosítva van mindazokat bekisérni, kik abban részt vettek, vagy a részesség gyanujával alaposan gyanúsítottak.

Ha ez nem fogadtatósítandó, úgy a bekisérés egy vagy több tettes, vagy alaposan gyanúsítottakra szorítható.

10. §. Bekisérésnek van helye akkor is:

- a) ha a kihágást elkövető a rendőrségi közeg részéről történt megintás után is folytatja a kihágást;
- b) ha a kihágás oly természetű, hogy az közbotrányt okoz, vagy az előidézett rendellenesség, vagy csendzavarás, csak a tettes elfogatásával szüntethető meg;

c) ha az illető egyén, a hivatalos kötelességét teljesítő rendőrségi közegnek tetteg ellenszegül, vagy azt bántalmazza;

d) ha a kihágást elkövető, vagy az elkövetés alapos gyanujával terhelt egyén a rendőrségi közeg felhívására névét, vagy lakását be nem mondja, vagy ha a bemondás valódisága iránt a rendőrségi közegnek alapos gyanuja van, mely esetben az az illetővel lakására mehet, vagy azt a községi előljáróság elé kísérbeti;

e) ha a rendőrségi területéről kintasított egyén, a tilalom dacára visszajő.

11. §. Koldusok, csavargók, rendes foglalkozás nélkül levő, vagy a közbiztonságra veszélyesnek ismert egyének gyanus körülmények között bármikor, de különösen éjszakának idején, járó-kelő mulatványosok, korcsmai zenészek és énekesek stb. pedig, habár engedélyvel bírnak is, bármintemű kihágás esetében rögtön bekisérhetők.

12. §. Az előző §. alá tartozóknál különösen megjelöltek:

a) csavargó koldusok, kik illetőségi helyüket elhagyva, a megye területén, engedély nélkül alamizsnát gyűjteni járnak;

b) kik szolgálata vagy munka keresés ürügye alatt csavarognak, anélkül, hogy munkát vállalnának;

c) házalók, kik engedélyvel ellátva nincsenek, vagy kik annak korlátait áthágják;

d) bobócok, mindennemű mutatóványosok, utcai vagy korcsmai zenészek, kik előadást engedélyvel nem bírnak, vagy a nyert engedélyt áthágják és magukat rendetlenül viselik;

e) hamis vagy gyanus útlevelekkel vagy igazolványokkal ellátott, valamint oly egyének, kik a hatóságok részére vezetése, vagy zsarolás céljából álneveket használnak, vagy más hamis körülményeket adnak elő, vagy ugyanezen célból áruházban vagy más módon átalakítva jelennek meg;

f) azok, kik oly tárgyakat vagy árukat hordanak magukkal, melyeknek törvényszerű birhatása vagy használata iránt alapos kétség vagy gyanu forog fenn;

g) tiltott mesterségekkel vagy tiltott játékokkal foglalkozók;

h) olyanok, kik csoportosan csavarognak, a lakosokat fenyegetik, vagy testi sértések vagy lopások elkövetésére alkalmas eszközökkel vannak ellátva;

i) kik az elősorolt osztályokhoz tartozó egyéneknek üzletszerűleg lakást adnak, vagy azokat mint szállásadók fel nem jelentik, vagy azoknak felfedezését vagy elfogatását meghiusítani igyekeznek;

j) kik másokat csavargásra, koldulásra buzdítanak és arra tanítanak, vagy a koldulás eredményében részt vesznek.

13. §. A megelőző szakaszokban körülírt eseteken kívül is bekisérhet a rendőrség oly egyént, ki éjjel gyanút ébresztő körülmények között és oly eszközök birtokában találatik, melyek közönségesen valamely büntetett elkövetésénél használtatnak; nemkülönbön a föltételes szabadságra bocsátott egyéneket, — az 1878. évi V. t. c. 51. §. a) folytán, sürgős esetekben.

14. §. Ha katonai, polgári egyén ellen fegyverét használja, — ha verekedés vagy hasonló indokolt esetben, tényleges szolgálatban álló katonai vagy honvéd bekisérése válnék szükségessé: a községi rendőr első sorban igyekezzék tőle fegyverét elvenni, s azt biztonságba helyezni, — azután pedig az elfogottat vagy elfogottakat a hely közelebb fekvéséhez képest az elvett fegyverrel együtt a községi, vagy a katonai hatóságnak adja át.

15. §. Házkutatást és személymotaást — előljáróság meghagyása nélkül, a községi rendőr csak az esetben fogadtatósíthat, ha veszély van a késedelemben, vagy oly egyénről van szó, ki a rendőrség előtt mint szokásos tolvaj, gonosztevő vagy órgazda ismeretes. A házkutatást és személymotaást a járásban rendszert a főszolgabíró és Zenta városában a rendőrkapitány rendeli el, — rendkívüli esetekben azonban azt saját felelősségére a megyei vagy kerületi rendőrfelügyelő is elrendelheti, — mindezen esetekben azonban ezen intézkedés az illetékes bíróságnak 24 óra alatt tudomására hozandó.

16. §. Vendéglőkben, kávéházakban, csapszékekben, csárdákban és más hasonló nyilvános helyiségekben, — a magán személyeknek bérbeadott lakrészek kivételével, — továbbá: va-úri indóházakban és kocsiokban s a Durán, Tiszán vagy Ferenc-csatornán levő hajó-állomásokon és bármintemű hajón, és végre a zsibárúoknál, a fent megjelölt hatósági személyek, bírói rendelet vagy értesítés nélkül is, és pedig az indóházak és vasúti kocsiokon az illető állomásfőnök, a gőzhajókon pedig a kapitány beleegyezésével bármikor fogadtatósíthat kutatást, ha oka van hinni, hogy ily helyeken a büntetett vagy kihágás elkövetésének gyanujával terhelt egyén tartózkodik, vagy a büntetett vagy kihágás bebizonyítására, vagy a tettes felfedezésére szolgáló nyomokra akad.

Ugyanez áll azon helyiségekre nézve is, melyeket a kihágásokról szóló 1879. évi XL. t. c. 87. §. a) jelöl meg.

17. §. Magánházakba éjnek idején a községi rendőrök csak segélykiáltásra, vagy valamely lakos közvetlen és indokolt felhívására, vagy midőn valamely vétkes üldözés közben oda men-kül, vagy abban valamely büntetett elkövetésének aggályos tünetei merülnek fel, vagy végül tűz vagy árvízveszély fenforgása esetében szabad behatolni.

18. §. Ha a házkutatás katonaság vagy honvédség által használt épületekben eszközöndő, az az ottani parancsnoknak, az eljáró vezető közeg által eleve bejelentendő s az által kijelölt tiszt vagy altiszt jelenlétében, fogadtatósítandó.

Ugyanezen eljárás követendő akkor is, ha ily helyiségekbe a községi rendőrség behatolását valamely me-nekülő tettes elfogatása teszi szükségessé.

19. §. A községi rendőrség tagjainak minden feltűnés és a közönség zaklatásának megelőzésével illedelmesen és előzékenyen kell eljárnia, — tényleges közbelépésének szüksége esetében azonban a községi rendőr erélyes, gyors és határozott legyen.

Ha elfogatást vagy bekisérést kell eszközölni: azt a fenti szakaszokra való szoros figyelemmel, le-

hetőleg minden erőszak nélkül „a törvény nevében foglyom“ szavak kíséretében tegye.

20. §. A községi rendőr elfogás esetében az elfogottat, — ha az elfogatási parancsban más utasítást nem kapott, — tartozik azonnal a község házára kísérni és ott az előljáróság elé állítani, mely — ha az elfogottas nem a bírói vagy közigazgatási hatóság rendelkezésére történik, — a bekisértnak nevéét és lakását, úgy az elfogatás okát és az elfogottat védekezését jegyzőkönyvbe veszi, s ha a bekisérésre komoly ok forogott fenn, a tettest a községi jegyző által felvett jegyzőkönyv kíséretében, ha az elfogatás éjjel történt, másnap reggel, különben azonnal a járás főszolgabírájához további törvényszerű eljárás végett megfelelő rendőri fedezet alatt elkísérteti.

A beszállítás, ha az illető községben járási hivatal van, gyalog, ellenkezőleg községi előfogaton történik; a tettes marasztaltatása esetében a megállapított előfogati költségeket a községnek megteríteni köteles.

21. §. A Zenta rendezett tanácsú városa területén elfogottak, — ha az elfogatási parancs más utasítást nem tartalmaz, — a városi rendőrkapitányhoz kísértetnek és pedig a város belsőségéről vagy 76 kilométer távolságból gyalog, távolabbról, ha a rendőr kocsival nem jött, csak azon esetre kocsin, ha ilyen a bekisérendő által állítatik.

22. §. Elővezetés vagy befogatás esetében bilincs a községi rendőrség által csak elővigyázati vagy biztonsági szempontból — és így az 1871. LII. t. c. 5. §. a) alapján, 1872. évi január hó 20. án 2082. szám alatt kiadott igazságügyminiszteri rendelet 3. ik cikke értelmében, — csak akkor alkalmazható, ha a fogoly:

a) hazamosabban indulatoskodik, vagy a községi rendőrnek ellenáll, vagy másokat ellenállásra lázít, ha szökni vagy kitörni akar, vagy ha szökésre vagy kitörésre számított előkészületeket tesz;

b) ha a bilincs alkalmaztatása a letartóztatott egyén lelkiállapota miatt, saját magának, vagy mások biztonságának szükséges;

c) szállítás közben, ha a rendőrség elégtelen, s a fogoly viselete, előléte vagy a helyi viszonyok különös óvatosságot és elővigyázatot tesznek szükségessé, különösen: ha a fogoly éjén át pusztán vagy érdőn keresztül, folyó mellett, vagy rossz hirben álló csárda vagy oly hely közelében szállítandó, melyen a közbiztonságra nézve veszélyes egyének, szöktak tartózkodni.

23. §. A községi rendőrség támadás elleni védelmül és a tettleges ellenszegülés legyőzésére nemesak kényezerszközöket alkalmazhat, hanem még szükség esetében fegyverét is használhatja.

24. §. A községi rendőr fegyverét, — a jogos védelem esetét kivéve, — mely mindenkinek joga, — szolgálatban csak akkor használhatja:

a) ha tényleg megtámadatik, vagy megtámadással oly viszonyok között fenyegettetik, hogy annak bekövetkezésétől alaposan tarthat; ily fenyegetésnek tekinthető, ha az illető személy, a nála levő fegyvert, vagy egyéb veszélyes eszközt, a községi rendőr felhívására le nem teszi, vagy át nem adja; vagy ha a fegyverrel vagy veszélyes eszközzel ellátott illető egyén esetleg védett helyzetéből előljönni vonakodik;

b) ha szolgálatainak teljesítése közben oly tényleges ellenszegülésre talál, mely azt meghiusítaná, s a rendőrnek más célra vezető eszköz rendelkezésére nem áll;

c) ha a fegyver használata megtámadott harmadik személyek megvédésére szükséges.

Mindezen esetekben és amennyire azt a körülmények megengedik, és a cél veszélyeztetés nélkül lehetséges, előbb szelidebb eszközök kísérlendők meg, s a fegyver felelősség mellett csak akkor és azon mértékig használhatatik, mikor és ameddig a megtámadás visszautasítására, vagy az ellenszegülés legyőzésére, illetőleg a megvédés biztosítására elkerülhetlenül szükséges.

Bármintemű lőfegyver, a községek, illetve Zenta város utcáin, terein s egyéb nyilvános helyein, a jogos védelem (1878. V. t. c. 79. §.) oly eseteit kivéve, melyekben más eszköz célra nem vezethet, egyáltalán nem használható.

Nagyobbmértvű és veszélyes népcsoportosulás vagy tényleges lázadás esetében is a lőfegyver használata a községi rendőrség által a községek, illetve Zenta város belterületén mellőzendő.

25. §. Ha a fegyvernek a fenti §-ban előadott esetekben történt alkalmazása folytán súlyosabb testi-sértés vagy halál következett be: a tényálladék minden mellékkörülménnyel rendőrileg kinyomozandó s megállapítandó.

Ha a nyomozás eredménye szerint a községi rendőr ezen utasítás korlátain belül járt el, az a járási főszolgabíró, illetőleg Zenta város polgármestere által napiparancsilag közzéteendő; — a fegyvernek ezen utasítás ellenére, tehát visszaéléssel történt használata esetében pedig, a fegyelmi, illetőleg bünvádi eljárás megindítása eszközöndő.

26. §. Azon esetekben, amelyekben az eljárás csak a magánfél kívánatára indítható meg, a községi rendőrség hivatalból nem járhat el.

A szükséges oltalmat azonban ily esetekben is köteles a községi rendőrség nyújtani.

27. §. A községi rendőrségi személyzet tagjainak külrendőrségi vagy mezővéd szolgálataiban az 1840. IX. t. c. illetve a m. kir. belügyminiszterium által 1885. január 29. én 2357. VI. szám alatt kibocsátott szabályzat lévén irányadó, — az ezen szolgálatban törvényes oltalmukat találó ténykedésre vagy kárra vonatkozó és letett hivatalos hitükre való hivatkozással adott vallomásuk, az 1840. IX. t. c. 44. §. a) után foglalt eskü alatt állók vallomása értelmében bizonyító erővel bír.

II. FEJEZET.

A községi rendőrség megalakítása, kiegészítése és szervezete.

28. §. A községi rendőrségben alkalmazást csak oly egyének nyerhetnek, akik:

- a) magyar honpolgárok;

Esküvő. Gulási Lajos hegyes-feketehegyi vasúti állomásfőnök a napokban vezette oltárhoz Krúsz Aná-
liát Cserevankán.

Színház.

„Rang és Mód.” színmű. Irta Szigeti Jó-
zsef. Előadott, mint Ságyné asszony jutu-
lomjátéka január hó 10-én, hétfőn. — Lapunk
mult számában voltunk bátrak figyelmeztetni Ságyné di-
rektor urat ama körülményre, hogy a publikum megta-
lálja unni a hétfői előadásokat. De hát Ságynak kisebb
gondja is nagyobb annál, hogy a közönség guszmsára
valamit adjon. Ő szerinte nem a színészet van a közön-
ség kedvéért, de a közönség van a színészet kedvéért.
Hétfőn megmutatta a közönség, hogy még sincs neki
egészen igazsága: a színház kongott az ürességtől. Csak
folytassa igazgató ur, megcsik ez még többször is!

A jutalomjáték valószínűleg az említett körülmény
folytán oly gyengén ütött be, hogy talán a napiköltsé-
geket sem fedezte, de maga az előadás igen szépen si-
került. Valamennyi szerep művészi kézben volt. A jutal-
mazott nem választhatott volna temperamentuma- és te-
hetségéhez alkalmasabb szerepet, a kis közönség meg is
taposolta többször; elismerés jeléül két díszes koszorút
kapott. — Az előadás másik kimagasló alakja Ságyné
volt, mint Bannai. A józan gondolkodású, egyszerű, be-
csületes kucpecet, aki megemlíti családjának jóhírnevét,
kifogástalanul kommentálta. Sokat vesztettek, akik nem
néztek meg ez előadást.

Kedden, a mára hirdetett előadás helyett közbe-
jött akadályok miatt a „Sabin nék elrablása” nálunk
előnyösen ismert bohozat adót.

Mint hogy ez előadásra szintén nem nyomatott, sokan
találgatták ki fogja játszani Rettegőt, Móri-e vagy Tisz-
tai? E szerep annyira megfelelő mindkét művészeknek,
hogy összehasonlítás kedvéért, miután már Mórival
színterület, érdemes volna Tisztaival is adatni. — Móri a
várakozásnak művésziileg megfelelt. A kóborló truppok
tipikus direktorát a megszólalásig híven festette. Külö-
nösen sikerült ama jelenete, midőn „trupp”-ját írta le,
és midőn a papagállyal történt sármalort beszélte
el, csak kissé hadart. — Tiszta professzorja szintén
jó volt, nemkülönben Láng Hóna, mint lánya, Vesz-
prémy (Szendefi) és Fekete.

Szerdán a várva-várt „Rosenkranz és Gülden-
stern” vigjáték adott, hanem bizony a nagy várakozás
csak mérsékeltet lett kielégítő. Ez is egyike azon lapos
vigjátékoknak, melyek a legnagyobb analfabésok szü-
lőföldjén, Németországban teremnek. — A különben
nem valami kitűnő élvezetet ez előadás alkalmával eskü-
kentette a sugó skandalózus magaviselete, aki oly han-
gosan sug, hogy a játszó hangját nem hallani tőle.
Erre is figyelmeztettük már az igazgató urat. Ezuttal
magokat a szereplőket kérjük fel, hogy sugójukkal tu-
dassák, hogy nem az ő kedvéért járunk színházba.

A címszerében Veszprémi és Foriss játszo-
tak, kik a mennyire a darab megengedte, szellemesek
voltak. Veszprémi társalgási szerepekben egy kissé mo-
doros, értjük gesztikulációját. — Szapári Janka (Kla-
risse), ha kevésbé hadart volna beszédjében, nem lehetne
ellene kifogásunk. — Láng Hón (Vilma) kedves, szer-
etetre méltó volt — Móri, mint Sanleben fiával
együtt (Dumai) szerepéhez híven elég esztelenül dícske-
dett turista bravurjaival.

F. hó 17-én, hétfőn (megint hétfőn!) Móri
Sándor társulatunk tehetséges és kedvelt kómikusának
jutalomjátéka leand, mely alkalommal „Abraham a
bölcs és Lévi a bolygó zsidó” történelmi korrajz,
énekekkel adatik. A törekvő művész jutalomjátékát
ajánljuk a nagyközönség figyelmébe.

A dersi prépostság.

A Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat
Évkönyvének mult évi ötödik füzetében Iványi
István ur a dersi prépostságról és különösen Ders
község holtfekvéséről értekezik. Az eddig nap-
fényre került adatok alapján Iványi ur úgy véli,
hogy e helység Bácsme gyében, még pedig Bács
közéleben feküdt. Ebben a véleményében csak
megecsisíti értekezését az a körülmény, hogy Bács
község közelében ma is létezik egy Derzsa nevű
dülő és egy Tersanik nevű erdő. E körülmények
mindenesetre figyelemre méltók, de a meglévő ok-
leveles adatokkal együttesen sem képesek érte-
kező állítását beigazolni.

Nem képesek, mert Bács közelében eddig
valamely önálló község nyomait senki fel nem
fedezte, s másrészt hihetetlen is, hogy „Ders
temploma talán a városnak (t. i. Bácsnak) éppen
kiegészítő része lehetett.” De nem képesek azért
sem, mert az oklevelek szerint Ders községe és
praepositurája nem a mai Bácskában, hanem a
Duna jobb partján feküdt, ott valahol a mai Szo-
tin környékén.

Hisz minden kombináció képessége nélkül
is elgondolható, hogy a bácsi püspökség közvet-
len közelében prépostság nem létezhetett; mert
ha Ders a mai Derzsa dülő környékén létezett,
úgy a bácsi püspök ugyan miféle birtokokkal ren-
delkezett? Vagy talán felteszi Iványi ur, hogy a
dersi prépost a bácsi székeskáptalan prépostja is
volt egyszermind? Lehet, hogy ezt sejtji, mert
1402-ben egy Dersi Pál csakugyan bácsi pré-
postként fungált.

Ha azonban ezt Iványi ur mérvadó adatnak
tekinti, akkor nem lehetne csodálkozni azon, ha
négy száz év mulva egy monografus Iványi köz-
séget Szabadka mellett fogja keresni, még pedig
csak azért, mert az archívumban olvasni fogja,
hogy egy Iványi István nevű ur egykor Szabad-
kán tanárkodott.

Azt hisszük, így talán még sem lehet mono-
grafiát írni. (d+gy.)

HOGY HÁZASODOTT MEG JENDRIK ÚR.

(Beszély a kisvárosi életből.)

„Egyenlőség” a közérdekű politikai lapunk 43.
száma feltűnő helyen hozta e rövid kis hírt:

„A nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi
miniszterium Jendrik Andor bölcész tudort városi gymná-
siummunkoz rendes tanárnak nevezte ki.”

A kaszinóban, az olvasó-körben, az örökké népes
patika előtt is e hírről beszélgettek, mely ha bekövet-
kezik, városunk intelligens körét nagy szerenese éri, egy
férfitaggal, s még hozzá egy művelt férfitaggal fog sza-
porodni, minék kimondhatlan előnye lesznek: Gyuri bácsi
majd hamarabb juthat tarokk-kompanistához, Endrey ur-
nak lesz majd egy új áldozata, mivel az európai egyen-
súlyról egész speciális izü politikai nézetét megvitathatja,
sőt Jenő — városunk félreismeret zs-nije — is örült, mert
remélte, hogy az új tanár ur majd halászból lesz a többi
itt levőnél, s nagyobb érdekekkel fogja átvásmni a „hal-
hatatlanságról”, az „örök-szépéről” stb. magas eszméről
irt tudományos értekezését.

De talán senki se várta megérkezését oly türelmet-
lenül, mint a kis Ella! Mert hisz ép ott előttük, a 36-ik
számú házban véteztett fel magának a várva-várt Jendrik
ur lakást. S így ő lesz az, aki majd legeslegesök közt
láthatja s elmesélheti a lányos mamának, a hasonlóan
kiváncsi barátainak, hogy milyen termete lesz az új ta-
nárnak, van-e neki valami szép, heréig bajusza, elvál-
hatlan szemévege, elegáns járása! Mert ő megfogadta,
meg nem bánja, ha nem is illik egy leánykához, de oda
fog állni az ablakfüggöny mögé s kikukucskál, meglesi,
ha megérkezik, ha először arra megy!

S ugy is tett, kikukucskált, megleste, meg ő. De
szent Kleofás, milyen nagyon, de nagyon esalódott e ki-
váncsáért! A maga elé képzelt dalás alak helyett egy
alacsony, sápadt képű, 26—28 évesnek látszó igénytelen
külsőjű férfit pillantott meg, kis termete hosszú fekete
kabátba volt bujtatva, fejét idegesen fordítgatta hol jobbra,
hol balra, csak szeméből sugárzott ki valami élet, de más
semmi, de semmi se volt rajta, mi feltűnhetett, mi emlí-
tésreméltó lett volna, mi a lányos mamák érdekét, ismer-
etsége utáni vágyát felébresztette volna.

De nemesak ő, hanem esalódtak várakozásukban a
többiek is, mert az új tanár urnak kisebb gondja nagyobb
volt annál, mintsem hogy eljárjon az olvasókörbe tarok-
kozni, politizálni, vagy céltalan sétálással az időt lopni.
Elhelyett behúzódkodott szobájába, nagy balom könyvei
közé, hol mint a pajkos Elvira nagy haragosan mondta:
„Kereste a bölcsek kövének vegyi összetételét.”

S e gúnyos kifakadása, e csipős megjegyzése ko-
molyan mondva egy kissé provokálva is volt. Mert csak-
ugyan sok is volt az a figyelmetlenség, amit Ellácska iránt
tanusított. Képzelték csak kérem minden, de minden áldott
nap képes volt négyezer-öttször is ablaka előtt elhinni,
anélkül, hogy csak felemelte volna fejét, reávetette volna
pillantását, reá Ellácskára, kinek egy tekintetért — mint
az Ernő jogász szokta mondani — kész volna az egész
világ üdvösségét is feláldozni! S az a csunya, az az ud-
variatlan tanár ur még nem is hederített reá.

Fel is tette magában, hogy ő se törődik többet vele,
s nem gondol többet reá, de mit tehetett arról, hogy
Gyuri öcsese ép ekkor a hetedik gymnasiumba járt és
Jendrik ur az ő osztályfőnöke lett, s most, midőn haza-
jött iskolájából, soha senkiről se beszélt másról, mint az
új tanár úrról. Hogy az mily fenkölt szellemű, milyen
szépen magyaráz, mennyire letudja bilmeselni hallgatói
figyelmét. Milyen szép, új eszméket tár fel előttük, ége-
szen új világba, sohasem ismert térre vezet gondolkozá-
sukat. Most is milyen szép témájú gyakorlatot adott fel
kifejtés végett. „Minék kidolgozásában segíteni fogsz édes
Ellám, ugy-e segítsz” szölt kérőleg az általa is nagyon
okosnak s olvasottnak tartott nővérehez.

S ezek után csak nem követelhette senki tőle, hogy
ne segítsen tulajdon édes öcsének, ne különösen most,
hol egy új tanárral áll az szemben, kinél az első benyo-
más bizonyára nagyon sokat teend. S aztán csak nem
is engedhette meg, hogy az ő házukból, a híres Halmiék
esaládi tagjától valami neveléses írka-írka származzon,
mikor azok minden egyes tagjai vele együtt első emi-
nus volt! Leült átnezni az elébe adott dolgozat vázlatot s
Isten tudja miért, de solase volt még ennyi javítani,
enyi közbeszémi valója öcsese gyakorlatán. Sokszor egész
sorokat törölt s hosszú érett ifjúi lelkiütről tanuskodó
mondásokat, szép, önálló eszméket szűrt közbe, míg végre
meg volt, meg — de ugy, hogy abban mindennek nyo-
mait fel lehetett találni, csak egy kezdő tanuló ifju eszme-
futtatását nem.

De meg is adta az árát, meg keserűen! Egy hét
mulva nagy búsan jön haza a Gyuri gyerek, szepegeve
mondja el, hogy mit tett vele az új tanár: „Hát bejón,
szétnéz rajtunk halotti esend közt, aztán erős hangon
hívja nevem s megszöli: „Barátom gyakorlata remek,
sőt esalódotom kelti fel, mint láthatja ki is fejeztem itt
alól elismerésem, de mondja meg igazán Ön... egye-
dül Ön csinálta e gyakorlatot, vagy más is segített
bembe?”... S ekkor mervezen, szarósan vizsgálódva néz-
zett arcomra, leve feleletem, ugy, hogy én nem mer-
tem... nem bírtam mást mondani, minthogy igen én is
csináltam, de Elvira testvérem is segített bembe... Erre
aztán fogta a veres ceruzát, végig húzta vele a lapot,
igy ni... vastagon s aztán elébem dobva, hozzá tette,
mondja meg testvérenek: Ön se segít neki az ablakon
kinézni, ő se segítsen Önnek gyakorlatot csinálni!”...

„Oh a goromba, oh a gonosz, ezt merészelté mon-
dani” — rebegte minden ízében fellázadva a mélyen
sértett Ellácska. „Ezt nekem — nekem” — de aztán mégis
kis önérzettel tette hozzá, hogy „ahá hát a gyakorlat
nem is olyan rossz, s tekintetességed nem is olyan szent,
hogy észre ne vett volna engem az ablaknál. No meg-
álljon csak gyönyölődő uram, no megálljon. Azért is ki-
néztek tovább is az ablakon, ki truera!” S alig várta,
hogy a délutáni iskolába menés ideje eljőjön, ki kö-
nyökölt az ablakpárnán, ingerlő szép öltözetben, s ahogy
kilépett a hidegverű, lehajtott fejű professor ur az ajtó-
jából, merészen s büszkén szegezé rá villogó tekintetét,
ugy mint egy sikkes leánykától csak kitellik, mire a
gyönyölődő tanár ur mint egy önkívülleg felemelte fejét,
reá pillantott lángoló arcára, s erre hirtelen lekapta El-
vira előtt kalapját, igen előtte, köszönt neki, neki, kit
csak pár óra előtt — habár közvetve is — de megcsér-
tett, meglátott. Oh ez elég, ez édes elégtétel volt!

S most, midőn így elhaladt előtte s utána nézett,
már nem is tetszett termete oly idomtalannak, arca se
oly csufnak; sőt szeméből mintha valami jószág, lebilin-
cselő szelidség sugárzott volna elő, mintha egészen ki-
csérélték, egészen megváltozott volna.

De nem csak ő, hanem mások is észrevették, hogy
Jendrik uron e naptól fogva valami változás történt.
Tanítványai nem győztek azon csodálkozni, hogy most-
tanába előadásai közt mint kezdett el-el ábrándozni,
magyarázatait hirtelen megszakítva elmerengni, sokszor
mosolyra készítő szórakozást előadni. De legjobban
csodálkozott rajta az öreg János szolga, Jendrik ur gon-
dos legénye, ki soha se látta emyit még fiatal urát a
tükör előtt állni, vagy oly kikelve lármázni, ha netalán
valami kifogást talált lábbelijén, vagy gyűrődést, hibát
öltözetén. Sőt egyszer egy téli délután, miután egy jó
óraig hallgatta jó ura heves le-fel járkálását s nézte ön-
magávali küzdelmét, egyszerre csak elébe lépett, s olyan
bensőleg, olyan gyermeki megindultsággal szólta meg,
minő hangon még sosem hallá beszélni: „János, édes
János” mondá „látja nekem nincs senkim, én nem bízek
senkiben, csak magában, kérem titokban, nagy titokban
menjen át, beszéljen a szomszéd Halmi urék eszélelőnyá-
val — kivel ugyis már többször láttam eltréfálni — s
tudja meg, hogy megy-e a házi kisasszonyuk, az Ella
kisasszony a mai bábra. Menjen édes Jánosom, menjen,
de csak titokban, nehogy valaki megtudja, hogy én
kértém fel erre, én küldtem ezért.”

Az öreg János ámulva ugyan, de halgatagon tel-
jesíté e kérését, s mikor vissza jött ezzel a hírről, hogy
„Jelenem alásim miszerint a kisasszony igenis már nagy-
ban készül a bábra, ép most vette át a kertészfőtől a
díszes róza-csokrot” Jendrik ur is oda ugrott a ruha-
szekrény elé, s egész átváltozva kiáltott: „Hamar, ha-
mar János, jöjjön, segítsen, szedjük elő a szalon-ruhám,
lakk-cipőm; megyek én is bábra, a mai táncestélyre.”

S el is ment, nem jött haza — szokása ellenére —
késő hajnalig, egész virradatig, de ekkor sem volt
arcán valami vigység látható, hanem inkább levertség,
szomorúság. Mert hisz nem volt senkije, kinek elpana-
szolhatta volna bánatának okát, ki előtt megkönnyíthette
volna szomorúsággal telt szívét, kinek elmondhatta volna,
hogy vonza valamit ahhoz a szomszéd kis koboldhoz,
hogy mint győzedelmeskedett az ő nőkerülő lelkén e
kis női teremtés, mint izgatta egész lényét egy szene-
vedély, mely annál nagyobb, mivel hátterbe szorítva érezte
magát a sok könnyed, tüdekedélyű férfiesoporttól, kik
ünnepele rajongták körül, esvegeve, bökölva, nevet-
gélve azt a lánykát, ki őt egy esapásra meghódította,
kinek pajkos, könnyed röptü szellemével alig bírt lépést
tartani, s ki őt bemutatásakor tanusított szögletes maga-
viseletért s tudákos beszédért talán még most is ne-
veti, kiléz ép azért — még szünóra alatt is — alig
mert közeledni, szólni; csak messziről csodálta, messzi-
ről bámulta.

De ha ő nem mondhatta el gondolatait senkinek,
ha nem volt senkije ki megérthette volna, kivel közöl-
hette volna örömét — bánatát, — bezzeg volt Elvirának!

De ne gondolják ám kérem, hogy ez talán holmi
gondos nagynéni, vagy más hasongondolkozásu barátné
volt, kik nem tudnak mást mint kukli-predikációkat tar-
tani, őket ábrándjaiktól megfosztani. — Oh nem...
hanem ott feküdt az ő kedvenc fitkárja a pipere asztal
jól bezárt fiókjában: egy aranyos kiskönyv, egy napló
képében.

Oh milyen öröm, milyen boldogság serdülő leány-
káknak naplóval bíni! Valahova leírni merni azt, mit
senkinek — még a jó mamának se szabad megtudni, va-
lahol kifejezést adhatni annak a nagy titoknak mi a
fakadó szívet foglalkoztatni kezdi, mi az egész lelket
felémeli, édes érzeltet eltölti, — igen leírni merni a leg-
édesebb fitkot is azon tudattal, hogy azt nem fogja
holmi hivatalos szem elolvashatni, holmi érkeketlen lélek
érte kicaagathatni — oh ez nagy, ez isteni élvezet! S
Elvirának is volt egy ilyen kedves titoknok, ilyen kis
naplója, melybe most is — a bál után — lázasan íro-
gatott, elzárva a külvilágtól, csak emlékeinek élve.

„Gyűlölöm, gyűlölöm... — így kezdődött a
színtvallás — igen gyűlölöm azt a Jendrik urat! Mintha
nem is élne, mintha nem is léteznék előtte. Meg a többi
fiatalság órákig lebzelt körülöttem, susogtak, bököltek
fülembé, addig ő... ő a legközelebbi szomszédom még
bemutatás alkalmával is alig hogy szölt hozzám. Persze
én nem vagyok neki elég művelt, elég tudákos. En is
szerinte holmi üresfejű kisleány vagyok, kivel nem ér-
demes egy komoly férfinak szóba állani, kinek nincs
fogalma, nincs érzéke az üres, tárgyaltalan eszesgáson
kívül semmi, de semmihez. Hát hiába tanulgattam én
olyan szorgalmasan, hiába voltam én mindig első emi-
nens, hiába olvastam át amyszor a „Nagy irodalmi tör-
ténetet” a „Kis Lexikont” stb. stb. komoly művet, hogy
most engem is azok az íretek közé sorozzon. Oh
gyűlölöm, nagyon gyűlölöm ezt az embert!”

S míg a kis Ella ezeket leírta, csakugyan maga is
meg volt győződve, hogy haragszik Jendrik urra, harag-
szik rettenetes nagyon, — de mikor aztán letette a ha-
ragtól seresező tollát s kezeibe hajtá göndör fejcsékjét,
akkor megszólalt valami ott a szívében, mi azt mondta,
hogy nem — te nem gyűlölöd azt az embert, te nem
haragszol reá, te inkább becsüölöd, tisztelöd, sőt talán
már... szereted is... .

S vajjon esoda lett volna-e ez!? Egy oly lélek,
egy oly makrancos kis szív mint Elviráé volt, ha oly
férfival találkozott, ki első pillanatra tisztelőjévé szegő-
dött, ki boldognak érezte magát, ha egy mosolyval ki-
tűnttetett, — ez csakhamar elveszté előtte nyusbást,
érdeklődését; de ha oly jellemmel ismerkedett meg, mint
Jendrik uré, ki kerítte társaságát, nem igyekezett hó-
dolói közé szegődni, kegyét megnyerni; ez magára vonta
figyelmét, izgatta érzékét. Olyan volt mint a kis gyer-
mek, kinek az előtte fekvő játékszer sosem oly kedves
mint a távollevő, az elérhetlen.

S Jendrik ur anélkül, hogy tudomással tette volna
ezt, kiténő — noha önkénytelen — taktikával tudta ezen
excentrikus kis szív gyengéit kizsákmányolni, magát vele
megkedveltetni. Ő, ki egész életén át csak könyveket
élt, azok közt találta örömét — sosem ismerte a társa-
dalmi érintkezésekből származó élvezeteket.

Mint tanulmányai útján társadalmi álláshoz jutott
egyen, pályája közben érezte, hogy az nem fogadja őt
ugy be, mint előkelőbb származásu kollégáit, s ez csak

még inkább arra ösztönözte őt, hogy ott keresse szórakozását...

S e hajlama megmaradt még most is. Érezte ugyan azon esodálatos vonzalmat, mi egyszerre felebredt lélekben...

Jendrik ur maga sem hitte, hogy ő is valaha rajja legyen egy ilyen szenvedélynek...

S ezen alkalom nem is késett soká. Hangyásné, a kis számtanácsosné — mint talán önök is olvasták a minap a helyi hírek közt — egy kedélyes házi mulatságot adott...

S el is érte e célját, el sokkal jobban mint sejtette vagy remélte. A Lidi szabocius nem győzte eléggé melesni, hogy min beszéli el neki a szomszéd János szolgálójának Jendrik urnak néma szenvedését...

S hogy viszonzott rokonszenvével meggyőződve legyen, nem is kellett ahhoz sok önámítás, sok rátartásig. Hisz ha rátekinthet Jendrik ur arcára, mikor elhaladt előtte, ha észre vette azt a bátorítást, de mégis sóvárgó tekintetet, mit reá vetett, ha megfigyelte sétáközben, hogy hányszor tett óriási kerülő utakat, csak hogy vele találkozhasson...

Csak hogy Jendrik ur ezt nem merete, nem akarta látni. Az ő kötelességtől áthatott lelke másképp gondolkozott, másképp határozott. Elgondolta magában, hogy bűn volna egy oly leánya sorsát mint Elviráté volt, a magáéval egész életét el összekötni...

Nem, ilyen lemondó nő szerinte aligha létezett, vagy ha létezne is, ha talán Elvira — mint néha sejténi vélte — azon nők közé tartozna, ki kész volna vele az egyszerű, esendes éltet megosztani — igen, talán még ekkor sem volna szabad az igazán szerető férfinék ez áldozatot elfogadni, szerelme tárgyát a szép, a mosolygó jövőtől megfosztani...

S ez volt az, mi őt oly kínos helyzetbe hozta, mi kényszeríté őt igaz érzelmét eltakarni, azt kerülni, kit imád, attól távolodni, ki egész lényét foglalkoztatta, ki ébenlétét s álmát megzavarta, nyugalmatól megrabolta! Érezte, egész megrémülve vette észre, hogy munkaképe teljesen oda van, hogy az ész szava már nem sokáig parancsolhat majd szívének, hogy csak egy kedvező alkalom kell s ő kényszerítve lesz bevallani szerelmét, kényszerítve lesz feláldozni némes gondolkodását rokonszenvének s ez menekülésre készítette e helyről, szabadulásra e büvös helyzetből.

Napról napra lázasabb lett az ész s szíve közti küzdelem. Nyugalmat csak az által vélte visszanyerhetni, ha távozik e városból, Elvira közelebb, messze, lehető messze innen, hol ismét majd kötelességének, munkaképeének élhet, hol ezen igazító jelen majd csak mint kedves álom, mint szép ábránd tűn fel előtte... S ezen tudattól áthatva határozta el magát egy nagy lépésre, mostani kedvelt tanári állásáról áthelyezését kéri, egy távoli éjszaki vidéken fekvő városkába, hol tudományos oktatásai mellett még egy némes hivatása is lesz, a magyar nyelvnek, a hazafias szellemnek apostolaként szerepelni. S ezen eszmét szépen kifőve, áthelyezési kérvényét elkészítve, nehéz lélekkel bár, de nyugodtan indult azt kollégáival közölni s így egy lépéssel új jövője felé közeledni.

„Tehát ismét megyek, ismét távozom innen — szól magában lassu készülődése közben — alig hogy megkedveltem e helyet, alig hogy új barátokra tettem szert, hogy fogom őket elfeledtetni, nélkülözni? őket? és Elvirát? ... Hát csakugyan nincs más mód menekülni e helyzetből, mint ha távozom innen? Hát ha őt is csak barátomként tekinthetném, egy oly barátként, kívül hébe-hóba el lehetne eszegegni, anélkül, hogy sejtetném vele, miszerint a barátságom kívül más érzelmeket is táplálok. Oh mily boldogság, mily öröm volna ez.” S e tépelődései közben oda érkezett lassanként Elviráték lakása elé. A nagy zöld kapu felig nyitva volt, alig pár lépésnyi széles folyosó megett a kisvárosi udvarok díszjele — a gyönyörűen gondozott virágos kert intett hívogatólágg feléje, hol egy árnyas fa alatt Elvira ült, kis kezei szorgosan forgatták a félig kész harisnya kötötűit. Oly igazán megragadó kép volt ez, mely önkénytelen megállította Jendrik urat is, ki mintegy földhöz szegezve susogta: „Hát lehetséges-e, hogy e házias leánya csak szórakozásért rajongjon, hogy ne érezze magát boldogabbnak egy oly férfi oldala mellett, ki vele, otthon s nem a nagy világ zajában keresné földi paradicsomát, ki egy egyszerű, de békés s nyugodt jövőt tudna számára alkotni s e mellett szeretné, imádná őt teljes szívéből, teljes lelkéből... mint ő tudná őt szeretni, mint ő tudná őt imádni...”

A kedves ábrándok, a kert virágainak balszamos illata, egész feledteté vele a külvilágot, míg egyszerre csak Elvira szemével találkozott tekintete. Az elpirult leánya elől lehetetlen volt már egyszerű tovább állással menekülni. Lassan, dobogó szívvel közeledett feléje, letépedett mellé a kis pázsitra s kimerően, szakgatottan kezdett szólani: „Kedves kötelességemnek ismertem önt mint kis szomszédnőmat értesíteni, hogy nem sokára bucsút kell mondanom önöknek, távozom körükből, im ép most küldöm el áthelyezési kérvényem.”

„Ön áthelyezését kéri, távozik... itt hagy bennünket Jendrik ur... S vajlon miért... mi okból?” „Egészségem, éltém, nyugalmam úgy kívánja... úgy követeli.”

S míg lázasan, izgatottan rebegte el e szavakat, Elvira ránczott halvány, szenvedés nyomait visszatükröző arcára s egyszerre oly éleslátással, mely csak egy szerelmes női szívének lehet megadva, átlátta, hogy mi okozta Jendrik ur tartózkodását, mi bánatát, átlátta, hogy ő nem hiszi, miszerint van oly női szív, mely többre becsüli a komoly mávelt lelkeket az üres, csak névvel, ranggal bíró férfiaknál, hogy van oly női szív, mely képes lemondani minden hű örömről, az egyedül boldogító szerelméért! Belátta, ha nem akarja őt elveszteni, úgy neki kell az első lépést megtenni, feléje közeledni.

Bízalmat, szerelmet, odaadást sugárzó tekintettel vette ki Jendrik ur remegő kezeiből a jövő sorsuk eldöntésére oly nagy befolyást gyakorolható kérvényt, némán tekintett a 41 s kicsiny kezeivel két... majd négy... s aztán lázas gorsasággal ezer s ezer felé szakította azt, csak ennyit mondva: „Ne menjen el, maradjon itt, maradjon nálunk... velünk!”

Jendrik ur, a prózai gondolkozású Jendrik ur e szavakra oda omlott a lángoló arcú leánya elé, esőkökkel halmozta el a kicsiny áldott kezeikét s a mint a mellétük elsurranó cnyhe tavaszi szello szétrebbenté a vígan libegő papír darabkákat, magával vitte Jendrik ur tépelődéseit s boldogsága elé önmaga által helyezett akadályokat is...

Pár hét múlva ugyanazon lap, mely alig két év előtt városunkba történt kinevezése hírért közölte, nem kisebb érdeklődés közt hozta e rövidke hírt: „Jendrik Andor helybéli bölcsészettudor ma vezette oltárhoz Halmi Ernő nagybirtokosunk kedves és ritka szépségű leányát, Elvirát. Sok szerenését kívánunk az új párnak!”

Kívánjuk mi is! Hidasí Mór.

Naptár. Január.

Table with 4 columns: Havi és heti nap, Katholikus naptár, Protestáns naptár, Görög-orosz naptár. Rows include dates and names like Félix pápa, Mór apát, Bódog, Mór, 2 Szilveszter, 3 Malakias, 4 D 70 ap, 5 Theophem, 6 Epiphantia.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS. La. tulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

S. szám. 1887.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Alulírott m. kir. jószágigazgatóság részéről ezennel közli híre tétetik, hogy a palánkai kincstári uradalomhoz tartozó s Plávna község határában fekvő 4141¹³⁰ holdas rétöldnek 1887. évi ápril 1-étől 1888. évi március 31-ig terjedő időre 1210 forint kiáltási ár mellett leendő bérbeadása iránt a palánkai m. kir. kincstári uradalmi ispánságnál folyó évi február hó 3-án d. e. 10 órakor írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni. Az árverés megkezdése előtt 10% bántépénz letendő s az 50 kros bélyeggel ellátott szabályszerű írásbeli zárt ajánlatokhoz is 10% bántépénz melléklendő. Ily zárt ajánlatok folyó évi január hó 31-ig ezen kir. jószágigazgatóságig is benyújthatók. Vagyontalan egyének vagy a multra nézve hátralekös régi bérlek, továbbá esod, gyámás vagy gondnokság alatt álló egyének az árverésben részt nem vehetnek. A részletes feltételek a palánkai ispánságnál betekinthetők. Utóajánlatok figyelmen kívül hagyatnak. Szegeden, 1887. január hó 4-én. M. kir. államjószágigazgatóság. (Utányomat nem díjaztatik.)

RAAB KÁROLY

HANGSZERKÉSZÍTŐ

ZR. NYI-UTCA 188. SZÁM. ZOMBORBAN JAKOBUSICS MIHÁLY HÁZÁBAN.

Ajánlja dűsan berendezett raktárát, ú. m.

vonó-, fúvó-, érc- és ütő-hangszereket,

továbbá

erdei vadászkiürtöket, rendőri s csendőri jelsipokat,

valamint

elsőrendű római és olasz húrokat

nagyban és kicsinyben.

Továbbá raktáron tart mindennemű

harmonikákat,

Jól kijátszott mesterhegedűk 20—100 frtig kaphatók; azonkívül régi hangszerek újakért becsesírtetnek.

Mind e szakba vágó javítások jutányosan ár mellett eszközöltetnek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesírtetnek. 3—1

HIRDETMEYNY.

Az „Ada-Moholyi Egyesült Takarékpénztár” értesíti részvényeseit, miszerint az 1886. évi rendes közgyűlést 1887-ik évi február hó 13-án délelőtt 9 órakor saját helyiségében tartandja.

Napirend:

- 1. Elnök választás.
2. Az igazgató és felügyelő bizottság évi jelentése.
3. A zárszámadás és a mérleg bemutatása; egyidejűleg a felmentvény megadása.
4. A tiszta nyereségnek mikénti felosztása.
5. A választmány és felügyelő bizottság kebeléből sorszerint kilépő tagok helyett új tagok választása.
6. Igazgató választás.
7. Az alapszabályoknak esetleg megváltoztatása.
8. Indítványok.

Jegyzet: Az alapszabályok 56. §-a értelmében csak azon részvényesek bírnak szavazati joggal, kik részvényeiket a közgyűlés előtt — 8 napon belől — az e célra kiküldött bizottságnak bemutatják. 3—2

Adán, 1887. évi január hó 7-én.

A választmány határozatából:

Ada-Moholyi egyesült takarékpénztár.

Gyetvay Béla, Jablonszky József, választm. tag és jegyző. elnök.

Értesítés!

Harisnyakötő műhelyem

hosszas fáradozás után ma azon állapotban van, hogy én a legnagyobb igényeknek is megfelelhettek, a következő árszabás mellett:

- 1 pár női harisnya kötése divatos minta szerint pamutból 40 kr.
ugyanaz cernából 50 kr.
ugyanaz selyemből 60 kr.
1 pár pamut harisnya fejelés 20 kr.
cernából 25 kr.
1 pár férfi harisnya kötése pamutból 35 kr.
cernából 40 kr.
1 pár gyermek térdharisnya kötése pamutból 20, 25, 30, 35, 40 krig.
1 pár gyermek térdharisnya kettős fordított divatos kötéssel 30—55 krig.

Női keleggyeket nagyobb számú megrendelésnél kedvezőbb ár mellett készírték.

Mintának egy megfelelő nagyságu használt harisnya kéretik.

A midőn sem költséget, sem fáradságot nem kiméltem, hogy t. megrendelőim kívánatának megfelelhessenek, tiszteletteljesen kérem a n. é. közönséget, engem számos megrendelésével megbízni.

Bán Hermina,

a legújabb szerkezetű hari-nyakötő gépek műhely tulajdonosa, Zombor, éla-utca 154. házában. Harpi kőfaragó házával szemközt.

ELŐFIZ. Egész évre... Fél évre... Negyed évre... A lap szellemi küldemények... nek, anyagiak donosnak

Egyes szám ára

Harag

ság az ellenzék... gároknak nem... széről való megs... ott és azok társ... és a kikkel neki... nök, a kit ők... szabad azon örül... szabad boldog új... akarnak. Nem sz... kik jól esik.

Ez mind mo... ségtörés a „felső... haragra ingerli a...

Pedig nevet... polgárság örülve... kitüntetésén, örül... a város rendőrfő... ver, húsukból va... is bizalmukkal m... örömlínek egy-eg... fejezést és arra i... poharat köszönt... okozásában legfő... ragadni azért, h... már több ízben... jait és kitől az... bizton várhatja... és hatalma is va... taival felkeresi... egyik-másik vála... ha az is, ki a mult... választatása fölött... közönlő lakoma... szeretetben álló f... tásakor bizalmával... vetséges és sértő... tes, minden külbe... mondva esínált ko... mert azok tán az... halomra dönteni... Mi csak örül... haragszik, mert... ragjával arról, h... nevetéssé tesz... bus ira”, aki pe... jön számitásba...

Merítsük mi... pártunk ügye jel... úton haladjunk... galmunkat fokozz... vüinkre az ellenz... sünk sikerében, e... győzelem a min... biztosan a miénk

Még vala

Azon remél... vasó közönség... ezen már gyakr... a végpróbáig v... közölni:

A mult évi... ká-ban a hely... annak tisztázás... megjegyzéseket... 30. zászlóalj (z... tiszteletbeli örn... verletételig sz... táborban, úgy a... Megjegyez... rok, közvetlen